

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY III

PUGNA PRO PATRIA

NUM 124.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada y respectada de las regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa orsa.—Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y manar y á cobrar, á fer lleys y á judicar, cada hù á casa seva, que prou hi té que fer pera entèndreshi. Els empleats de la terra y pocs, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada, en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser, obrador d, ravenos de la ciencia y planter de filosofhs y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida á la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginyers moderns, trayent del terrer y de las m nas els fruits y minerals. Las algues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginyers del treball.—Conservats com reliquias els monuments enrunats o antichs y alsarne d' un art fill lilegitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots lloch; asseguit ab iractes d' una naci6 seria; veure al potentar ab afany de ser estimat, y útil á la Patria y al obrer intervindre en lo govern donantli lo que cristianament y per dro: li pertoca.—Volèm deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pear, ob enirho tenim lo precís: Forsa, riquesa y inteligencia. Reprí mim el vicí del egoisme y exaltèm la virtut que á cap ens manca: L' amor á la Patria.—LLUIS DOMENECH Y MUNYANER

PREUS DE SUSCRIPCIO

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

La Redacci6 no fa seus los conceptes ni conten guts dels articles firmats ó copiats.

Tortosa al mes. 50
 Fora semestre. 3'00

Carrer del Parque, N.º 8.
 Tortosa 20 Maig de 1905.

SANTORAL

Diumenge 21 IV després de Pasqua. Sant Secundí mr. y Sta. Aglae.—Dilluns 22 Stas. Rita vda. y Julia vg. y St. Emili.—Dimars 23 La apar. de St. Jaume ap.—Dimecres 24 Stas. Afra, Susagna, Marciana y Paladia mrs.—Dijous 25 St. Gregori VII papa.—Divendres 26 St. Felip Neri fr. y St. Eleuteri papa.—Dissapte 27 Sts. Beda ven. pvr. y Joan p. y mr.

Pera aclarir una qüestió

Dels exemples que adueix *Aliquis horticultor* en los articles publicats en LA VEU DE LA COMARCA baix lo epigrafi *De re agrícola*, s' en despren una veritat que 'l conreuer de horta no deu perdre de vista pera 'l bon écsit de sas explotacions; aixó es: que elles se redueixquen al limits que li permeteixquen conreuarles ab tot esmero y abonarles ab la deguda proporció.

Pera patentizar la veritat de les afirmacions que assenta; estableix comparacions entre hortos euidades ab tots los requisits necessaris y atres en que n' hi falten, y entre uns mateixos terrenos de horta, que han desmerescut notablement en sos productes ab lo descuit y atres que atreintse per dolents, s' han fet bons y productius mercés á sou esmerat conreu.

Tot aixó está molt bé: l' articliste, sense fer alardes de coneixements científichs, posant á la vista de tothom los resultats práctichs de sas observacions, dona lliçons de innegable utilitat y, prescindint de si es horticultor científich ó mera ment práctic, demostra d' un modo patent lo que 's proposa; aixó es: la ventatja del cultiu intensiu sobre 'l extensiu en l' horta de Tortosa; pero al parlar dels abonos, requisit indispensable del cultiu intensiu, no parla més que dels orgánichs, coneguts baix lo nom genérich de fems, y donat lo que avuy tant s' alaba y recomana de la virtut dels abonos quimichs, y donat que, en mes ó menys escala y constancia, s' han utilitat aqueixos abonos per part dels horticultors tortosins, jo entenc que, pera ilustrar degudament aqueix important punt dels abonos,

les observacions que fa 'l *Aliquis horticultor* deurien estendres als resultats obtinguts en los conreus en que s' han utilitat los abonos quimichs; pera poder deduir d' elles si eixos abonos poden substituir en ventatja als orgánichs, com molts asseguren, ó si aixó no es mes que ilusió, filla de la moda ó de alguna equivocació.

Si l' articliste no es mes que un observador práctic, jo li preguntaria: ¿que me n' diu dels horts que pera abonarlos s' emplea tan sols abonos quimichs? ¿te ventatja son empleo, en quant al resultat de la explotació, sobre 'l dels fems? ¿aquesta ventatja, es absoluta, aixó es: dona l' explotació un producte lliquit superior, ó es tan sols relativa, permetent per la major faciilitat de sa adquisició conreuar mes terra que ab los fems, naturalment mes escassos?

Y si 'l articliste fosa ademés agricultor científich, li preguntaria també: ¿ab los abonos quimichs se pot prescindir completament dels orgánichs? ¿son los primers un medi pera activar y facilitar l' assimilació per les plantes dels elements de fertilitat que conté 'l terreno, ja per sa naturalesa, ja pels residuos d' abonos orgánichs encara no assimilats per les anteriors vegetacions, ó constitueixen per si mateixos un abono perfecte, que per mes que á cada cullita obtinguda ab son aussili que de la terra esterilizada, adicionantli pera la cullita subsegüent los abonos necessaris, la tornen á posar en disposició de produir d' un modo abundant y remunerador?

Totes les qüestions que enclouen eixes preguntes podrien condensarse en lo següent enunciat: Parangó entre les ventatjes y els inconvenients, pera 'l cultiu intensiu á l' horta de Tortosa, dels abonos quimichs y dels abonos orgánichs. Jo crech que pera deixar ben solucionada la qüestió sobre 'l millor modo de practicar lo cultiu intensiu, deuen esbrinarse de un modo ben clar y segur totes les enunciadades en les preguntes abans formulades; y, tant si 'l *Aliquis* es agricultor científich com merament práctic, contestant en lo primer supost á totes les preguntes, y en lo segon tan sols á les primeres, pres-taria un bon servey, no sols als hor-

ticultors, sino als agricultors de la comarca en general.

Jo no dupto que son espirít observador no s' haurá detengut á les experiencies que posa de manifest en sos articles, sino també als resultats, siguen ó no satisfactoris, obtinguts mercés als abonos quimichs en los horts que 'ls han ensajat.

A. MARTÍ Y FORCADELL.

Jocs Florals de Barcelona

Per accés de material no 'ns vá ser possible ocuparnos de la festa que tan ha contribuít al desperta men patriotic de Catalunya.

Imposible 'ns es fer una resenya de la festa que com tots los anys resulta hermosa y encoratjedora, donades les reduides condicions del nostre setmanari y ens limitarem a reproduir alguns paragrafs dels parlaments del President En Francesch Ubac y Vinyeta y del mantenedó el Canonje y Vicari general de Palma Men. Antoni Maria Alcover.

Digué el President

En un brillant paragrafi retreu la creixensa barcelonina en ocasió de la Exposició Universal de Barcelona, en la qual aquesta congregant als pobles més avensats de la terra, els va dir: «Heus aquí quant puc, quant sé y quant valc, y perdoneume l' atreviment de la comparansa, si no m' resulta prou digna pera figurar entre vosaltres. ¡Y tots l' abraassen!»

Analisa'ls diferents aspectes del Nacionalisme catalá, trobant rahó de que s' armonisin tots ells dintre d' una acció comuna. Dirigeix un cant a la llengua y al amor á la terra que 'ns ha vist naxer, dient que ab tot y tenir aquesta el seu nom borrat dels mapas, sense un reconet en la comunitat dels pobles, y més malvista que ben tractada dintre l' Estat, és per aixó la patria dels catalans, el més intens dels sens afectes y que ha de valer més pera nosaltres els vuit miserables pams de terra catalana que han de colgar els

ossos, que altra patria més gran y forta, ni que 'ns tingués com al hereu més mimat.

Fà una valenta acussació als que, contra ley y rahó, treuen a la nostra llengua del temple y de la escola; als que, tergiversant la historia, ne foragitan als nostres reys, y als que estrafán la nostra justícia, genuina; venint aixi a demostrar qual es la feina primordial que ha d' emprende' l catalanisme, sense distraure l' atenció en secundarias nimietats de procediment. Aixi lograrém fer un bloc de totes las inteligencias, una corrent de totes las iniciativas, y aixó lograt las mateixas nacions que han pogut veure Barcelona convertirse pel seu propi esforç en l' Athenas de la península, la Manchester dels llatins, la Paris del mar, exclamarán totes a la una: Aquí hi há un poble que houra a la humanitat; actiu, fort, generós, ab sas caudalosas arterias, l' Ebre, el Ter y el Segre, per cor el Montserrat, l' atzur del mar per róssec y el sol del Mitj-dia per dosser. Sia, sia de nou entre nosaltres y tornis a escriure en els mapas el seu nom ab lletra grossa. Y els que quan aixó sigui un fet, preguntin, com s' ho ha fet Catalunya pera arribarhi, se'ls hi podrá respondre: «Fent Jocs Florals».

El discurs del senyor Ubac va ser interrompat alguns cops y coronat al final per entusiastas salvas d' aplaudiments.

Digué M. Alcover

Y ja que us veig a tots abrandats pel mateix foc que a mi m' abrandada deixeu que us en digui quelcom de la llengua. A la nostra li ha passat quelcom semblant a lo que li va passar a Llátzer. Aixi com Jesucrist é l va ressucitar dientli: «Surf fora la tomba», els nostres poetes, plantats demunt del sepulcre de la llengua, també varen cridarli: «Sortiu, senyora». Y la morta sortí, però amortalhada, lligada de pens y Mans com Llátzer. Y ressoná una veu que deya: «Deslliguéula, pera que pugui caminà, que prou ho necessita; treyeuli'ls lligams de las llenguas extrangeras que li entrebanca els passos». Y tenia rahó aquella veu, y

a n'ella obeiren en Rubio y Ors' l' Aguiló, en Milá, mossén Cinto, en Tomás Forteza y tants altres com la anarem deslligant, senss conseqüència del tot, puig la morta feya tres sigles que era embolcallada.

Encara avuy dia n'hi quedan de lligams que no la deixan veure en tota sa belleza, que la feina de 320 anys no's desfa d'una glopada. Però lo que no fa una generació ho fan dues, ho fan tres y nosaltres tenim el camí pla, pera conseguirho. Ja fa massa que la veu de las alturas ens crida que la deslliguem. Cal, doncs que tots hi posem el coll pera tornar-li la llibertat perduda y donarli la noblesa de gran senyora. Hem de comensar per no voler frases forasteras a la conversa, tant si son del Ebre enllá com de l'altra banda. Cal que continuem la tasca de Don Jaume, Lull, Bernat Metge y Ausias March y dels moderns Aguiló, mossén Cinto, mossen Costa y tants altres.

Tenim tot lo que tenen las altras llengüas. Tenim a la catalana la riquesa, la abundor, la opulència. No més cal que ns capiquem cercant per las nostras montanyas, pels llibres dels nostres escriptors antics y moderns que son mestres de la prosa, per tot arreu.

O volém la llibertat o volém la esclavitut. Si volém la llibertat, camensem per guanyarnos a copia de treball la de la nostra llengua, que de totas las autonomias, la de la llengua es la que está més a la nostra mà poderla obtenir.

Y es ben segur que la obtindrem a no tardar, porque quan se vol una cosa noble y justa y se vol ab fe, acaba per obtenirse.

Interrumpit el discurs de mossen Alcover per alguns esclats d'aplausos, va provocar al final un dels més sorollosos.

Final

Acabada la festa, la Reina deylla del sitial acompanyada pel poeta, és saludada ab mous aplaudiments, y la concurrència se disol pacíficament, mentres ab severa entonació, ressonan per la gran sala de Llotja las notas dels «Segadors».

La Revisió Aranzelaria y els Tractats de Comers

Interviews de «LA VEU DE CATALUNYA»

Al objecte de contribuir a formar opinió sobre assumptos tan trascendentals, pera la vida económica del país, com els Tractats de Comers ab que ns amenassan els governs, y la Revisió Aranzelaria que ls hauria de precedir, hem cregut de gran interés esbrinar y portar a n'aquestas planas el parer dels més caracterisats elements de la nostra terra.

En dias successius anirem publicant las opinions que ns emetin sobre las actuals criticas y circunstancias, industrials, agricultors y comerciantes.

Comensém avuy donant compte de la nostra interview ab un dels més il·lustrats campions de la causa de l'agricultura.

Don Ignasi Girona

president del Institut Agricol Catalá

Poca estona abans de marxar a Madrid, ahont hi há anat per assumptos de gran interés pera l'agricultura, váren parlar així ab el president del Institut Agricol Catalá.

—¿Qué opina vosté de que's concertin Tractats de Comers abans de quedar enllestida la Revisió Aranzelaria?

—Seria de tot punt inadmissible que aixó se fes. Crech, no obstant, procedent y d'alta conveniencia que, no introduintse modificacions perniciosas pera'l país, pot el Govern concertar determinats convenis a curt plasso. Per exemple, si esperant a que s'acabi la Revisió Aranzelaria, arribem al terme de duració del Tractat ab Suissa y deixem passar mitj any tenint estroçada la exportació dels nostres vins, es innegable que podriam donar per definitivament perdut aquell mercat. Cal, donchs, que ns desvetllem, pera que sens tardansa se dongui cima al «modus vivendi» que s'está concertant ab Suissa.

—¿Té noticias de que realment se concertin alguns tractats de comers?

—Tinch impresions més o menys vagas de que s'han convingut en principi las Bases pera la confecció d'un Tractat ab Alemania.

—Per suposat... perjudicial pera Catalunya...

Desconech las Bases en que s'hauria de fomentar aquet convèni, si s'arriba a terme; però tinch algunas suposicions de que la industria llanera rebria un cop mortal.

—¿Fins a quin punt está relacionat el viatge del Rey a Paris y a Londres ab els futurs tractats comercials?

—Entench que, més que d'ordre comercial, la influencia que poden tenir aquets viatges és de carácter polítich y militar per lo que's refereix Marroch. Indubtablement, per aquet cantó ls interessos d'Espanya corren molt perill.

—Finalment, ¿en quina actitud creu que s'hauria de posar Catalunya si'l Govern fes convenis comercials d'una manera incorrecta y perjudicials pera'l país?

—Devém, en primer terme, ilustrar ala opinió pera que tothom tinga coneixement dels seus drets, devém posarnos dintre la legalitat y fer entendre als governants que s'apartarian d'ella si concertessin tractats a espalllas del Parlamen, fent arribar la nostra veu fins al Rey, que ha d'interessarse en primer lloch en que al comens del seu regnat no's vulneri la Constitució del Estat. Els diputats y senadors catalans, que hem de suposar son la genuina representació de la nostra terra, tenen grans obligacions en las circunstancias actuals, acordint al Parlament pera ajuntar la seva veu a la dels organismes y corporacions económicas.

Així va contestar a las nostras preguntas el digníssim president del Institut Agricol Catalá.

¡¡¡El Gran Pensamiento!!!

Bous del Diumenge passat

Pedrell, Querol, Casanova,

García, Joan d' Aldana, Tió, Medrano, Despuig, Matrones totes del Hacha ahont aneu? arretireus, fuigiu, no mos feu cap falta. Historiadós de Tortosa borreune d' una plumada los fets heroics de tots los que li han dat nomenada, dixeu los fulls blancs y nets poseunhi mes si 'n fan falta pos es precis que apuntesseu los grans fets que 's farán ara.

Podem astá satisfets diu que de tot hi haurá amanta no cal que plogue may mes pos si no hi ha oliada, ni s' fa vi, ni hi han garrofes ni s' cull blat, ni una pataca a Tortosa, tan si val no hi haurá may mes pobralla pos surtin tans *Lagarticos* no coneixerem la gana.

¿Que no van aná l' Diumenge als bous que van fé a la Plassa? A que va que un gran consol y una gran esperança los vá antrá dins dels seus cors al vore a la jovenalla tortosina, llansan garbo fen frente als bous cara á cara?

¿No van vore que valents? ¿No van vore en quina gracia pegaven bacs? ¿quin salero pera menejá la capa? ¿Y quina serenitat pera anclavá als bous l' aspasa! ¿Y la gent? tota Tortosa pareix qu' estaba a la Plassa. Quins aspetucs pera antrá quans cops y cuanta trompada ni un cap d' agulla hi cabia si n'hi hauria de gentada.

Gran Pensamiento 's titula la Societat qu' han fet ara, pera fe bous tot subint; no res, Tortosa salvada. Que no hi ha pá, tindrem bous; que no plou y creix la gana vinguen bous y tots contens; que la faena s' acaba y la gent treballadora plora y está que badalla que vaigue al bous y s' atipe pos lo veurels fa passarla; que tenim necessitats posemhi una cataplasma de bous y desseguideta la'necessitat passada.

Podrán se pocs á Tortosa que procuren sempre honrarla fent coneixe lo gran qu' es lo digna qu' es de estudiarla pera d' allí pendre exemple y procurá aixamplarla, ¿que hi fa? no hi há molts en cambi treballán de bona gana per fomentá les corrides de bous qu' han de fé a la plassa?

Mitj pá m' jugo y no 'l perdre. Se intenta fundarne ara a Tortosa una Entitat que servirá pera honrarla, pera cantarne sas glories y pera... cap mes paraula. ¿a que va que sirem sols? hi va mitj pa en la jugada si 'l perdía, que content, sería una prova clara de que'estic equivocac que a pesar dels bous, ancara queda rescoldo a Tortosa pera fe una foguerada que fasse salterne aspurnes com Pedrell, Querol y Aldana.

JOAN MORRERA, Obrer.

Tortosa 15 Maig 1905.

La música religiosa a la Catedral

Dias atras lo Sr. Cardenal Casanes disposá que en la Seu de Barce-

lona fos restaurat lo cant y música liturgics baj la direcció de un frare benedictí de Montserrat y que se donguesen conferencias referents a dit asunto.

Diumenge passat comensá ja ha posarse en practica y vegis lo que 'n diu la «Veu de Catalunya.»

Altra volta, després de la restauració del verdader cant liturgic, sanejada nostra Seu de las extranyas remors que abans s'hi sentian, pogueren els fidels rebajarse en la frescor y serenitat de las dolsas melodias gregorianas. Se torná a cantar la misa de la Mare de Deu y el Credo «de Angelis» estrenats el diumenge passat y que tan fonda impresió causaren.

El canonge magistral doctor Vallet, reprement sos sermons sobre la música religiosa interromputs durant la Quaresma, parlá de la forsa d' expressió del cant gregoriá, desenrotllant aquet tema: «El cant gregoriá posa de relleu las grandesas del Cristianisme.»

Patentisá el doctor Vallet, com en el cant liturgic s'hi trasparenta l'esperit del Cristianisme, ja que expressa sas sublims grandesas, inefables misteris y tots els efectes de la gracia de les ánimas. Trobá las grandesas principals de nostra fé admirablement cantadas en el «Te Deum», estant las paraulas ab que Haydn explica la grossa impresió que li causá el sentirlo a la Catedral de Colonia; en els solemniais Salms davidics, en las amorosas queixas y recriminacions dels Improperis hi mostrá expressats els principals misteris de Setmana Santa, així com en els sublims cántics eucaristicos de Sant Thomas, especialment el «Lauda Sion», l'excelsitut del Sagrament d'amor.

Per fi ens feu sentir totas las alegrias y tristesas expressadas en el cant gregoriá, parlant del instens dolor que destilan las notas del «Stabat», dels esclats de joya del «Regina coeli», la sequetat tétrica del «Diés iræ» y las elevacions del «Magnificat». Ens explicá l'efecte que causava a n'en Lammennais el «Diés iræ», y pera avalorar el cant gregoriá citá unas paraulas de Mozart que donava totas sas composicions sacras por las tres notas del Prefaci degut al Papa catalá Sant Damás.

Acabat el brillant sermó del doctor Vallet se senti el Credo, l'hermós Ofertori y l'emocionant «Agnus Dei»; y els fidels sortian de la Catedral ben convensuts de que la vera música del Temple és aquesta, la que aixeca'ls cors a Deu.

¿Quant será que podrem dir quelcom paregut de la nostra Seu de Tortosa?

NOTICIAS

Escola debades

Cumplin en un dels molts fins que te el proposit de portar á terme lo «Centre Excursionista», el dia primé de Juny obrirá classes debades pera tots los que desitjen adependre de solfa y de cant y si los aficionats son prous y ab bona voluntat, se probará la formació d' un Orfeó Tortosí quinhi podrán pendrehi part

tothom que vulga ab son talen y esforços obra de cultura.

La lista para inscriure com alumne está oberta en la Secretaría de la esmentada Societat bastan pera figurar en ella el ser presentat per un socio de la mateixa.

Las horas de clase serán per ara de 6 á 8 de la tarde de tots los dies feyners.

Si algun tortosí vol cooperar ab son óbol ó coneixemens á la obra el Centre es tindrà per satisfet y honrat al veure q'eson secundats sos esforços y al veure creixe el número dels seus socis já sihan protectors já actius servinli al mateix temps de esperó pera acometre noves empreses.

Comparansas

Dos diaris locals fent la resenya del *Espectáculo Nacional* que va celebrarse diumenje passat aquí Tortosa organísat per la Societat "Gran Pensamiento", citan els noms de las jovenetas que presidiren, noms que mes ens plauría poderlos veure estampats ab motiu de una festa com la que á continuació reproduim, **dons reunixen aptituds y medis pera ferho possible.**

Centre Excursionista de Catalunya.

—La secció de folklore ha celebrat una sessió sobre cansonística, que fou molt celebrada. La conferenciante, socia del Centre, senyoreta Na María Baldó, filla del nostre particular amich don Santiago, demostrá que sap y pot molt en pró del folklore. El tema de "Notas sobre cançons populars valencianas", el desenrotllá ab notable coneixement del assumpto de que tractava, puig ens sabé descriure la típica del poble valencià ab lo que li es propi, especialment en cançons y balls populars, que feren la delectació dels oyents que eran nombrosíssims, entre 'ls que hi abundavan las senyoras.

Y es més d'agrairli encara á la senyoreta Baldó el seu treball, per la raho de que ella mateixa cantá las cançons que presentá escullidas també per ella y per tant, inéditas, puig gracias á l'haber habitat llargas temporadas en terra valenciana, posseix l'accent de dicció d'aquesta llengua y així las cançons que presentá produiren l'efecte adequat y propi.

Els aplaudiments ab que fou festejada merescudament la senyoreta Baldó, se repartiren també ab el mestre senyor Masó, que l'acompanyá al piano, com la execució dels balls que no portavan lletra.

A Barcelona y al camaril de Nostra Sra. de la Merce, ha tingut lloc lo casament de la nostra paisana la xamosa senyoreta D.ª Manolita Ferrán filla de D.ª Manela Gonzalez, ab lo jove advocat D. Josep Ibañez. A la cerimonia pomposament celebrada, li vá doná majó relleu l'ascolania d'aquella santa iglesia, cantant una de les millors salves del seu repertori.

Lo nou matrimoni, no prou satisfet d'haverse jurat amor etern en presencia de la Patrona de Barcelona vá sorti cap á Montserrat pera refermaló y posarlo baix la protecció de la patrona de Catalunya hermosa costum que ha donat lloc al adagi que diu "No se's del tot bon casat si no's visita Montserrat".

Rebin sas respectives families y els nubis la nostre més coral enhorabona.

Lo M. I. Mossen Antoni M.ª Alcover presbítere vicari general de Palma, ha tingut la galanteria d'enviarnos lo sermó que replé d'erudició predicá el día 30 de Desembre últim, en las festas que a despesas del Ajuntament de Palma, se van celebrá en la Seu Mallorquina referent a la **Conquista de Mallorca.**

Es un treball en el que los amants de nostra historia hi trovaran un munt de datos que sembla impossible hagi pogut reunir l'home que está recullin y ordenan mils de mils de cédulas pera fé el monumental Diccionari de nostra parla.

Que Deu N. S. li dongui salut pera poder portar tanta faena á cap y rebí als ensempls, la nostra entusiasta enhorabona y les mes corals merces.

Precedeix al sermó una advertencia que sense cap comentari á continuació copiem:

Aquest sermó ofereix de particular la circumstancia de que 'l predicaren en mallorquí á la Seu de Mallorca, ahont desde l'any 1773 no sabem n'hi haguessen fet cap altre en tal idioma, fora d'un que n'hi ha cada any el Divendres Sant de matinata.

De l'any 1773 ensa tots els altres sermons s'hi fan en castellá porque així hu posaren llavó per doná gust á n'el rey En Carles III, que día 23 de juny de l'any 1768 habia donat un Real Decret per uniformar les llengües d'Espanya y introduhir per tot la castellana. Fins a n'aquest Real Decret á la Seu de Mallorca havien predicat sempre en Mallorquí.

Acompaña al sermó moltes notes y cites, com també unes taules de *llinatjes mallorquins y noms de pobles y comarques catalanes* pera demostrá que la major part dels llinatjes mallorquins son oriundos de pobles, comarques, villes, llogarets, rebóis de casses ó masos ó masies de Catalunya, entre quins hi figura Tortosa, lo que no es d'estranyar dades les moltes relacions comercials que hi havian entre Mallorca y Tortosa, quant aquí el movimen marítim y fluvial era més important.

Demá a les 4 de la tarde en les esplanetes del Castell de S. Joan, tindrà lloc una partida de tiro de colom, á la que sols hi podrán pendrhí part los socis de Sindicat de Cassadors, que's la que l'ha organísada.

Pera que l'olí no's torni ranci al toparse ab l'aire, es suficient cubrir la superficie de ell ab una capa d'esperit de vi. Com se compondrá, aixó es funda en que per raó del seu pés l'alcohol queda per demunt del oli y li impideix tota comunicació ab l'esterior.

Els progresos en la invenció d'útils de guerra son tants, que dintre de póc se farán impossibles les lluytes entre 'ls pobles.

Are 'ls russos acaben d'adquirir una gran quantitat de fusells-ametralladores, invent del enginyer danés Roxer.

Aquest aparéll es com un fusell molt grós, que pesa vuyt kilos, les ametralladores conegudes fins avuy pesen almenys 27.

Un soldat d'infanteria pót manejar perfectament l'arma y portar càrrega per 8.000 tréts, posats sobre l'espatlla d'un cavall.

El manéj del fusell es senzill, y cada trét produéx efectes iguals als d'una ametralladora.

Ab quéstes armes la destrucció dels ezcércits deu ser cosa de pocs minuts.

S'annuncia l'emissió d'un nóu tipo de bitlléts de cent pessetes del Banc d'Espanya. El fondo del bitllé es reticulat y de color de violeta pàlit: dos elements que fan casi impossible la reproducció fotogràfica eexacta. Altre de les seves ventatjes es el tamany, doncs te les dimensions del ordinari sobre comercial, circumstancia que fins are no s'havia tingut en compte, doncs unes vegades per massa petit y altres per massa grós, denunciaven la seva eexistència a les cartes y ezcitaven la codicia.

El día 10 de juny prócsim se celebrará a Barcelona la segona sessió de l'Assamblea contra 'ls Consums.

Les conclusions mes importants que's posarán a discussió son les següents:

Supresió del cupo de consums, compensánlo ab una reorganísació de la administració.

Cessió de l'Estat als municipis de les contribucions urbanes y altres directes,

encarregánse del pago del contingent provincial y de les atensiónd'ensenyansa.

Establiment de concerts gremials entre 'ls Municipis y l'Estat.

Les Cambres gremials s'encarregarán de la cobranza de les cédulas.

La Comissió organísadora del Congrés de la Federació Agrícola Catalana Balear, que's celebrará els dies 11 y 12 de juny vinent a Cervera, publica la convocatória y el següent ordre del día:

Primer. Cultiu del admetller, ses enfermetats y medis de combatiirles.

Segon. Cultiu de la morera y cria del cuc de seda.

Tercer. Cultiu de la vinya y els seus adobs.

Quart. Cultiu de grans y adobs apropiats.

Quint. Cria de cunills y avicultura.

Sisé. Cultiu del tabaco de pols especial d'aquesta regió y

Seté. Utilisació d'aygues pera l'agricultura.

Firma la convocatória l'alcalde de Cervera don J. sep Arqués, y varies associacions en representació d'aquella població.

Un projecte grandió

El ministre d'Hisenda de Rússia queda desde aquesta fetxa autoritat pera nombrar una comissió técnica qu' estudi detingudament el grandió projecte de construir un canal navegable, fins pera 'ls acorassats de major tonellatge coneguts, entre 'ls mars Négre y Báltic.

Dels projectes eexistents pera realisar obra tan gigantesca, resulta el més notable y factible 'l d'un enginyer belga, el comte Gustau Defosse, en el qual s'utilisen els rius Dwina, Beresina y Dnieper y establéx els punts estréms del canal en Riga en el Báltic y en Kerson en Mar Négre.

La superficie d'aquella via d'aygues seria de mil milles y la seva construcció duraria sis anys tot lo més.

Ab una velocitat de vuyt nucs per hora, cosa que no s'ha trobat molt practicable en el canal de Suez, el creuar del gran canal rus del Mar Négre al Báltic ó viceversa no duraria més que uns cinc dies.

Se creu que la obra grandiosa será un fet dintre de sis anys, ja que en la seva realisació está vivíssimament interessat el Tzar Nicolau II de Rússia.

Sense moure gaire fressa s'ha celebrat a Valencia una assamblea regional de les Corporacions Católiques obreres, quientés resolucions son de resultat práctic pera la classe obrera.

L'ànima d'aquesta assamblea ha sigut el incansable missioner y eminent socióleg Pare Vicent de la Companyia de Jesús.

Les sessions d'aquesta important assamblea s'han celebrat en el Palau Episcopal, ocupant la presidencia els Reverents Prelats don Joan Josep La guarda, Bisbe de la Seu de Urgell; don Joan Benlloch, de Solsona; don Ricard Cortés, Auxiliar de Barcelona, y don Francisco Garcia, Titular de Loryma.

Es objecte de molts comentaris lo qu'está passant ab lo de las obras de les cases que's estan renovan compreses dins la travessia de la carretera de Castelló á Tarragona enfront lo Mercat, dons ab totes les denúncies que ha vingut fent la premsa al Ajuntament, al Enginyer y al Governado Civil, les obres van seguint avant, com si tal cosa.

No sembla sinó que les lleys no sigan dictades pera Tortosa.

Existeix un expedient de travessia fet y estudiat per el Cos d'Obras publicas á la que tenen que subjectarse totes les edificacions compreses en la travessia de

la carretera de Castelló á Tarragona a son pas per Tortosa per haver sigut aprobada ab tots los requisits leyls y per lo tant las lleys de Policia y conservació de carreteras, las de Travesias y les generals d'obras publicas obligan al Ajuntament y al Enginyer á que les obres que s'han fet y se estan fent dins la travessia esmentada se subjectin á la línea y rasán aprobada.

Si l'Ajuntament per ignorancia no les fá cumplí ó creyent que, per que días atrás segons van dir los periodics vá estudiá una nova línea pera part de l'esmentada travessia que ignorem si ha sigut aprobada, n'obstan constanli que no es de la exclusiva competencia d'ell en lo present cas lo estudia y aprová novés líneas y per lo tan al nostre entendre está contrayent responsabilitats que en tots temps Tortosa per una part y les Autoritats superiors per un altre dia arribará que tindrán que ferse efectivas.

El grandió y monumental Cementiri nou que tenen en estudi los nostres regeneradós, pera ara queda reduit á la subasta de la construcció de 5 ninxos.

Els castellans d'aixó ne diuen **tomar el pelo.**

Sembla que hi ha demanada l'autorisació pera desviá del Segre una important cantitat d'aigua pera portá al Canal d'Urgell, contra quina pretensió lo nou concessionari del Canal del Ebro, ha acudit, y uns de eixos días ha estat aquí el Gerent gestionant dels pobles riverencs lo seu concúr's doncs se tracte d'un assumto que á tots interessa y comprentho aixís, los Sindicats de rec del delta, els pobles de Xerta, Tivenys, Aldové, Roquetes, Tortosa, Amposta y San Carlos y el diputat á corts de Tortosa, han acudit al ministre d'Agricultura, demanán sospengui el concedí lo que se li demana, fins que s'hagi enterat de la exposició que 'ls li envían. El Ministre ha contestat que aixís ho farà.

Ens ademim al acte.

Reunidas las Juntas consultiva y directiva del Foment del Treball Nacional, van acordar no concórrer a las festas que's celebrarán á París ab motiu de l'anada del Rey d'Espanya a n'aquella capital, á las que havia sigut convidada la Societat.

Aquest acort de la primera Societat económica d'Espanya és de una trascendencia immensa. Prova categóricament que'l Foment del Treball Nacional no vol veures agafat en las mallas que están teixint els enemics de la nostra producció, els polítics que pera resoldre la crisis fondíssima que atrayessa Espanya entregan el seu present y el seu pervindre als estrangers.

Els representants del Foment no se senten ab pit pera ser a París una nota discordant comproment l'armonia de francesos espavavilats y espanyols *qui-jotes*: fan bé. L'acort que comentém és la millor protesta contra la conspiració que's está arranjant.

Lo diputat á corts per Villafranca D. Josep Zulueta ha sigut nomenat vocal del Consell d'Administració de la Companyia de Canalizació del Ebro.

Acertadísima trovem la elecció per sa competencia y grans coneixemens agrícolas y comercials.

IL·L·U·S·T·R·A·C·I·O CATALANA

Regala una edició monumental
il·lustrada per Xiró
del poema de Mossen Verdaguier
"L'ATLANTIDA"

Surt cada diumenge Un any Ptes. 30-Mitx any Ptes. 15'50-Tres mesos Ptes. 8-Mallorca, 287-BARCELONA

LA PRÉSERVATRICE

La més antiga de les companyies franceses contra 'ls accidents Autoritzada per R. O. de 15 de Abril 1901, de conformitat, ablety de 30 de Janer, de 1900 referent als accidents del treball.

DOMICILI SOCIAL
En son hotel, 18, Rue de Londres, PARIS

CAPITAL SOCIAL
CINC MILLONS DE FRANCS

Seguros individuals, col·lectius de carrs coxes, caballeries y accidents de tercer a primes reduïdes.

Agent general en Tortosa—Vinaroz, y sas respectives comarques:

JOAN ESTEVE

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT

DE TOTES CLASSES

Sabates y botines d'hivern

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l'any 1866.

PREU FIXOS VENES AL CONTAT.

Piassa de la Seny y Arc del Rumeu

TORTOSA

Joseph M. Cartes Mur

Metjé-cirurgia hómopata del Hospital Homeopata de Barcelona.

Plassa de la Constitució 7-1.º (cantonada de la travessia del Angel) TORTOSA.

Gran fàbrica de terrisseria y objectes refractaris

de
D. JOSEPH GERVERA

DESPATX Y FABRICA: Arrabal de Caputxins (Tortosa)

S'encarregà la casa de tota classe de trevalls y objectes refractaris, tals com maons, toixos, tobots, forns y gresols, pera fàbricas de gas, de sulfur carbó, de blanc de zine, refinació de sofres y demés industries.

També s' dedica a la construcció de forns y gresols pera la fundició de metalls com fogons pera gastar carbó de cok pera fer bugada, planxar y cuinar.

Disponible

L' Administració de la Veu de la Comarca facilitarà Catecismes de la Doctrina Cristiana compostos per lo P. FR Pere Vives (traduits de la llengua castellana a la catalana pera major profit de las ànimes del Bisbat de ortosa l'any 1817 per ordre del Illustrissim Senyor Bisbe D. Manuel Ros de Medrano) al preu de 2 pessetas lo cent el text y 5 pessetas ab la explicació.

Igualment se facilitaràn noticies de tot quant s'ha publicat y vá publicantse en llengua catalana en particular las obras de quinas se'n ha ocupat la Veu en sas columnas.

DISPONIBLE

Horas d' arribada y sortida de trens Coches corrieus, Ordinaris y Recants d' aquí Tortosa.

	Arriba	Surt	Clase
Mati			
De Valencia correu	2h 10	2h 27	1.º 2.º 3.º
De Valencia curt	6h 39	6h 56	3.º
Tarde			
De Valencia exprés	16h	16 h 05	1.º 2.º
Mati			
De Barcelona correu	1h 50	2h 11	1.º 2.º 3.º
Tarde			
De Barcelona exprés	13h 16	13h 21	1.º 2.º 3.º
De Tarragona curt	20h 37	21h 02	3.º

	Arriba	Surt
Hostal del Pont.—De la Genia diari	8h tarde	2h, trts
Arnes, dillums dimecres y divendres	8h, mt	3h, tart
Autarà diari	8h, mt	2h, tart
Gandesa correu diari	4h, mt	4h, tart
Hostal del Sol.—De la Genia diari	8h, mt	2h, tart
Gandesa diari	6h, mt	2h, tart
Fresneda dillums y dijous	8h, mt	3h, tart
Vall de robes	8h, mt	3h, tart
Santa Barbara diari	8h, mt	2h, tart
Corbera dillums y dijous	4h, mt	6h, tart
Hostal del Paradís.—Morcia dillums y dijous	3h, tart	6h, tart
Godall diari	8h, ta	3h, tart
Aldover	8h, mt	2h, tart
Hostal de la Lluna.—De Xerta diari	8h, mt	3h, tart
Galera	8h, mt	2h, tart
Mas de Barberans diari	8h, mt	2h, tart
Hostal de la Granófia.—Perelló dillums y divendres	6h, ta	10h, m
Hostal d' Abril.—Tivenys diari (dos ordinaris)	10h, m	2h, tart
Prat de Compte dijous	4h, ta	10h, m

Tots los dies encarrecs pera Barcelona ab los trens expressos [Andreu Canyelles y], quatre cantons casa Calduc (couré)

DISPONIBLE